

ZARZĄDZENIE

Dnia 12 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

Na podstawie art. 545 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § k.p.k. i art. 429 § 1 k.p.k. odmówić obrońcy oskarżonego M. U. rozpoznania zawartej w piśmie z dnia 28 listopada 2023 r. sygnalizacji potrzeby wznowienia z urzędu postępowania zakończonych postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 listopada 2023 r., sygn. akt VIII AKo 33/23, o odmowie uwzględnienia wniosku obrońcy o wyłączenie od udziału w sprawie II AKa 250/23 (poprzednio II Aka 268/23) SSA X.Y., z uwagi na jej niedopuszczalność z mocy ustawy.

UZASADNIENIE

W dniu 6 grudnia 2023 r. do Sądu Najwyższego wpłynął – przekazany przez Sąd Apelacyjny w Warszawie – wniosek obrońcy oskarżonego M. U. z dnia 28 listopada 2023 r. o wznowienie postępowania zakończonych postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 listopada 2023 r., sygn. akt II AKo 33/23, w przedmiocie nieuwzględnienia wniosku obrońcy o wyłączenie od udziału w sprawie II AKa 250/23 (poprzednio II Aka 268/23) SSA X.Y. Wniosek ten, zarejestrowany został zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału II Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2023 r. jako sygnalizacja podstaw wznowienia postępowania z urzędu (k. 14 akt SN), w związku z czym zwrócono dołączoną do niego opłatę (pkt 2 zarządzenia).

Mając tak zakreślony przedmiot postępowania zauważyć na wstępie należy, że rozpoznanie każdego wniosku o wznowienie postępowania, w tym również zawierającego sygnalizację wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o

czym sąd wznowieniowy orzeka z urzędu (art. 542 § 3 k.p.k.), musi poprzedzać badanie dopuszczalności takiego wniosku (sygnalizacji) – art. 545 § 1 k.p.k. w zw. ze stosowanymi odpowiednio przepisami art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 *in fine* k.p.k.

Sygnalizacja (art. 9 § 2 k.p.k.), zawarta w piśmie obrońcy oskarżonego M. U. z dnia 28 listopada 2023 r., jest niedopuszczalna z mocy ustawy, a to, w oparciu o powołane wyżej przepisy art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 *in fine* k.p.k. – stosowane w postępowaniu wznowieniowym odpowiednio (art. 545 § 1 k.p.k.), musiało skutkować odmową jej przyjęcia do rozpoznania.

Jak to trafnie podnosi się w orzecznictwie, prawomocne rozstrzygnięcie, orzeczeniem sądu, określonej kwestii w toku postępowania karnego, nie może prowadzić do zaakceptowania stwierdzenia, że do tego właśnie postępowania, niezależnie od jego charakteru i przedmiotu, może być zastosowany tryb wznowienia postępowania. Z treści przepisów 540 k.p.k. oraz art. 540a k.p.k. wynika w sposób bezsporny, że postępowanie sądowe, prawomocnie zakończone, musi rozstrzygać o odpowiedzialności karnej oskarżonego, a nie o jakiegokolwiek kwestii incydentalnej, chociażby istotnej dla oskarżonego, rozstrzyganej w toku postępowania karnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia sierpnia 2008 r., IV KZ 59/08 i powołane tam wcześniejsze judykaty).

Orzeczeniami kończącymi postępowanie są wprawdzie nie tylko wyroki i postanowienia rozstrzygające w przedmiocie głównego nurtu postępowania, a więc m.in. wyroki skazujące, uniewinniające lub postanowienia o umorzeniu postępowania, ale także prawomocne orzeczenia wydawane w innych, również pobocznych nurtach procesu, pod warunkiem, że definitywnie zamykają rozpoznanie danej kwestii, wywołując trwałe skutki (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2013 r., III KK 231/13, OSNKW 2013, z. 12, poz. 103, wydane wprawdzie na gruncie przepisu art. 521 k.p.k. w ówczesnym brzmieniu, mające wszelako pełnie przełożenie w odniesieniu do interpretacji pojęcia prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie sądowe w rozumieniu przepisów Rozdziału 56 k.p.k.).

Takim orzeczeniem nie jest postanowienie o nieuwzględnieniu wniosku o wyłączenie sędziego złożonego w oparciu o przepis art. 41 § 1 k.p.k. Wniosek tego

rodzaju zawsze może zostać ponowiony pod warunkiem, że nie będzie oparty na tych samych podstawach faktycznych. Ponadto, niezasadna odmowa uwzględnienia takiego wniosku może stać się podstawą podniesienia, bądź to w zwyczajnym postanowieniu odwoławczym, bądź w postępowaniu kasacyjnym, skutecznego zarzutu naruszenia tego przepisu.

Na marginesie jedynie, właśnie w tym kontekście, zauważyć należy, że wydawane w toku niniejszego postępowania apelacyjnego, ta i inne decyzje procesowe o podobnym – jak zakwestionowany w sygnalizacji obrońcy – charakterze, budzić muszą duże wątpliwości co do ich poprawności.

Jak to trafnie wywiódł Sąd Najwyższy w pkt 5 uchwały siedmiu sędziów z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z.6, poz. 22|), „wniosek o wyłączenie ze składu sądu powszechnego osoby powołanej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017r. (o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw [Dz. U. z 2018 r., poz. 3] – uwaga SN), nie może być rozpoznawany przez sąd mający w swoim składzie takiego sędziego; w przeciwnym razie dojdzie do sytuacji objętej zakazem *nemo iudex in causa sua*”.

Nie można też zapominać wnioskach jakie wypływają z pkt 2 uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7) oraz o konsekwencjach wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 16 listopada 2021 r., w połączonych sprawach od C-748/19 do C-754/19.

Powinno to zostać wzięte pod uwagę przez sędziów wyznaczonych do rozpoznania wniesionych w tej sprawie apelacji w szczególności przy uwzględnieniu, że poprzedni wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie wydany w dniu 5 listopada 2020 r., w sprawie o sygn. akt II Aka 245/18, został już przecież uchylony wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2023 r., II KK 261/21.

Powyższego implikować musiało wydanie niniejszego zarządzenia, z zastrzeżeniem, o którym wspomniano w ostatniej części niniejszego uzasadnienia.

[J.J.]

[ał]